

Lemmenjoen vesi sameni: Saamelaiskäräjät voi harkita hakevansa korvauksia kullankaivusta

Saamelaiskäräjät haluaa, että kullankaivun kaikkalainen vaikutus ympäristöön selvitetään.

LAPIN UUTISET 23.08. 21.10 Päivitetty24.08. 08.43

JUSSI LEINONEN

Tuija Sorjanen

Jos Lemmenjoen kullankaivuun liittyviä ympäristökysymyksiä ei saada aisoihin, saamelaiskäräjät voi harkita korvausten hakemisen selvittämistä, sanoo saamelaiskäräjien varapuheenjohtaja **Heikki Paltto**. Hän sanoo tämän olevan kivinen tie. Ensin pitäisi selvittää, kenen korvaukset ympäristölle koituvista haitoista pitäisi maksaa; esimerkiksi valtion vai yksittäisten kullanhuuhtojien.

Lemmenjoen veden raportoitiin samentuneen viime viikolla. Syy oli se, että yhdeltä kullankaivajalta oli rikkoontunut kaksi pumppua peräjälkeen, minkä seurauksena jokeen pääsi samentavaa kiintoainesta. Lapin ELY-keskuksen mukaan sateet ovat pahentaneet tilannetta, kun kaikkea saostusaltaista tulevaa ylijäämävetä ei ole ehditty pumpata maahanimeytykseen.

Samalle kaivajalle on annettu huomautus jo viime vuonna. Tuolloin syy ei ollut rikkoontuneessa pumpussa.

–Jos sotkeminen jatkuu, saamelaiskäräjien pitää ryhtyä toimenpiteisiin, Paltto sanoo.

ELY voi myös hakea luvan perumista

Mikäli toiminnanharjoittaja ei jatkossa kykene toimimaan ympäristöluvan mukaisesti ja samentumia tulee edelleen alapuoliseen vesistöön, ELY-keskus voi hakea luvan perumista, sanoo Lapin ELY-keskuksen ympäristöinsinööri **Tarmo Oikarinen**.

Samentumista ei kuitenkaan ole todettu koituvan välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle.

Lapin kullankaivajain liiton edunvalvontatoimikunnan puheenjohtaja **Antti Peroniuss** sanoo, että tilanteissa, joissa vesi ei sateiden takia imeydy, ei ole muuta vaihtoehtoa kuin lopettaa kaivu kesken kauden.

–Uuden pumpun saamiseksi erämaahan tarvittaisiin armeijan helikopteri, Peronius sanoo.

Palton mukaan vesi on vieläkin sameaa, Peroniuksen mukaan samentuma on mennyt jo ohi.

Sotkuton kullankaivu sopii käräjillekin

Peronius sanoo, että liitto ei ole koskaan ollut samassa neuvottelupöydässä saamelaiskäräjien kanssa käräjien omasta aloitteesta.

–Saamelaiskäräjät ei ehdota kompromisseja. Heidän valituksensa ja toimintansa tähtäävät siihen, että kaikki koneellinen toiminta loppuu kokonaan.

Nyt koneellisen kaivun on määrä loppua Lemmenjoella kesällä 2020.

Palton mukaan suurin saamelaiskäräjiä hiertävä kysymys on se, että kullankaivun kokonaisvaikutukset ympäristölle on sen mielestä selvitetty puutteellisesti.

–Jos kaivajat kaivavat niin, ettei tule sotkua, emme vastusta kullankaivua.

Hänen mukaansa samentumisongelma on jo kymmeniä vuosia vanha. Palton mielestä kullankaivuun liittyvien ympäristösäännösten pitäisi olla nykyistä tiukempia.

Esteettinenkin haitta on iso haitta

Oikarisen mukaan lyhytaikaisen samentuman suurin haitta on esteettinen.

Heikki Paltto toimii itsekin elämysyrittäjänä Lemmenjoella, ja sanoo, että esteettistä haittaa ei sovi vähätellä.

–Kansallispuiston arvo laskee tällaisesta, Paltto sanoo.

Lisäksi hän sanoo, että samentumista on haittaa kalastukselle esimerkiksi siten, että verkot likaantuvat. Veneily vaikeutuu, kun pohjaa ei näe.

Oikarisen mukaan kaloille ei pitäisi koitua samentumasta merkittävää haittaa, jos samentuma menee nopeasti ohi.

Oikarisen mukaan kaloja on havaittu myös sameissa vesissä, eikä kalakuolemia alueella ole koskaan raportoitu.

ELY-keskus seuraa Lemmenjoen vedenlaatua syksyn aikana tehostetulla näytteenotolla. Lisänäytteet otetaan elo- ja syyskuussa neljästä eri pisteestä.

TAUSTI

Lemmenjoen vesi samentui viime viikolla

Lemmenjoella sijaitsevalta kaivospiiriltä valui viime viikolla puhdistumatonta vettä jokeen.

Seurauksena oli veden samentuminen muutamaksi päiväksi.

Vesi samentui myös vuosi sitten, kun kaivaukselta tullut vesi ei maan vettymisen takia imeytynyt maahan. Kyseessä oli sama kaivospiiri kuin nytkin.

Laitteiden lisäksi esimerkiksi sääolosuhteet vaikuttavat siihen, miten puhtaana vesi saadaan kaivauksilta jokeen.

Kullankaivu on muun muassa ympäristöluvan varaista toimintaa, joten kaivaja on sitoutunut ehkäisemään toimintansa ympäristövaikutuksia.